

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XVII. Eundem perpetuum Ecclesiæ sensum sancti Patres uberiùs
demonstrarunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

quod, sine pravia monitione, auctoritate delegata, excommunicationis sententiam promulgare potuisset; nec per consequens credidisset se à divinis cessare debuisse. Cum nec ante factum monitus fuisset, nec post factum ab ipso litteras accepisset, sed per solam famam, sententia contra eum lata pervenisset. De hoc casu interrogatus Pontifex, respondit: *Licet in hoc non videatur omnino culpabilis extitisse: quia tamen in dubiis via est eligenda tutior, etsi de lata in eum sententia dubitaret, debuerat tamen potius abstinere, quam Sacramenta Ecclesiastica pertractare.* Ecce Hildefemenis secundum Pontificiam declarationem, in eiusmodi dubio, tutiorem viam eligere debuit, non obstante probabilitate sibi favente, propter quam dicitur non omnino, sive non ex toto culpabilis fuisse; eò quòd probabilitas illa, licet diminuerit, non ex toto tamen absterfit culpam ipsius.

172 Haud absterfit Clemens V. clement. *exivi* de verbor. signif. ad dubia sibi à Seraphico Ordine S. Francisci, ad intellectum regulæ propòsita (quæ credible non est levità & temeraria fuisse, sed gravità, & utrimque probabilia) respondit: *In his quæ animæ salutem respiciunt, ad vitandos graves remorsus conscientia, pars securior est tenenda.*

173 Sacra quoque Congregatio Concilii Tridentini (uti refert Illustrissimus D. Fagnanus ad cap. *ne imitariis*, de constitut. n. 221.) aliàs consulta, an furiosus, habens lucida intervalla, ad Subdiaconatus ordinem promotus, continere teneatur? Respondit: *Aut tempore ordinationis non agitabatur furore, durantibus nempe dilucidis intervallis? & teneri. Aut agitabatur? & non teneri. Aut non constat, sana, aut insana mentis tunc esset? & item teneri.*

174 Ecce in omnibus istis casibus est dubium juris, an foret abstinendum, continendum, &c. & non obstante utrimque probabilitate, perpetuo Ecclesiæ sensu, & usu declaratur, non meliorem esse conditionem libertatis possidentis, nec legem de abstinendo, continendo, &c. sufficienter non esse promulgatam, vel alios ejusmodi Probabilitatum prætextus excusare ab obligatione sequendi tutiorem partem; sed ex adverso declaratur obligatio tutiorem partem sequendi.

CAPUT XVII.

Eundem perpetuum Ecclesiæ sensum SS. Patres uberius demonstrarunt.

175 **T**Este namque Morino, Ecclesiasticæ Antiquitatis indagatore solertissimo, l. 1. de pœnit. c. 5. n. 10. *in eo studio SS. Patres nostri mille & centum annorum spatio (ante natam scholasticam docendi methodum) se tantum exercuerunt, ut Sacerdotes docerent... in casu dubio securiorem partem semper esse eligendam.*

Semper (inquit) eligendam; id est non solum ubi agitur de necessarii necessitate mediæ, sed & ubi agitur de necessarii necessitate præcepti, uti constat ex casibus præcedenti capite enarratis. Nec solum in dubio facti; sed & in dubio juris. Quæ enim æliis peccatum esset, quantumvis, & quam horrendum (quæ sunt quæstiones juris) judicantur ab unoquoque vel facile cognosci, vel ex apposita pœna & medicamine facile dignosci (prosequitur Morinus) vel in casu dubio, securiorem partem semper esse eligendam. Ita ergo judicantur in omni dubio, ubi vertitur salutis periculum. Enimverò, in dubio de excommunicatione & irregularitate, Canonum textus allati sunt capite præcedenti. In dubio de matrimonio, textus est in cap. *juvenis* de sponsal. necnon in cap. *Dominus*, & cap. *inquisitioni* supra relatis. In dubio de pœnitentia cap. *siquis postius*, & cap. *siquis autem* de pœnit. dist. 7. In dubio de Sacramento Ordinis cap. *veniens* de Presbytero non baptiz. ubi *cum super Ordinibus fuisset diutius disputatum, an iterum initiandus esset sacris Ordinibus*, qui eos ante baptismum aquæ susceperat. Re in utramque partem probabiliter agitata, Innocentius III. *in casu dubitabili* (inquit) *quod tutius est sequentes, mandamus quatenus ipsum per singulos Ordines, usque ad Sacerdotium, promovere procures.* In dubio de baptismo, confirmatione, & Ecclesiarum consecratione (tametsi ad salutem necessitate mediæ minimè necessariæ) idem ex perpetua Ecclesiæ traditione declarat Gregorius Magnus l. 12. epist. indict. 7. c. 31. *dicens: Hoc vos tenere debetis quod nos ab Antecessoribus nostris traditum accepimus, ut quoties tam de baptismo aliquorum, vel confirmatione, quam de Ecclesiarum consecratione, dubitatio haberetur, & nec Scripturâ, nec testibus, ratio certa haberetur, utrum baptizati, vel confirmati, sive Ecclesiæ consecrate sint, ut baptizentur tales, ac confirmentur, atque Ecclesiæ canonicè dedicentur. Ne talis dubitatio ruina fidelibus fiat... Hec vos... tenere & docere mandamus, ut quæ à sanctis Patribus ante nos sunt statuta (nota benè) non protervè irrumpere, sed fideliter servare optemus.* Denique generaliter in dubio de peccato mortali textus est in clement. *exivi* de verbor. signific.

Præter hæc, qui specialiora ex SS. Patribus desiderat, habet suprâ n. 158. Bernardum, eam prudentiam exigentem, in iis quæ eligimus; ut, si erremus, errori non consentiamus, nec sinamus nos à vero aberrare. Errori verò consentit, & à vero aberrare se sinit, qui, in dubio utrimque probabilis, sciens & volens eligit partem minus tutam, quæ sibi apparet æquè probabiliter falsa, quam vera.

Habet & Augustinus l. 1. de bapt. contra Donat. c. 3. dicentem: *Siquis dubium haberet, in parte Donati non rectè accipi baptismum, quem in Catholica relictè accipi certum haberet, graviter peccaret, in rebus ad salutem pertinentibus, vel eo solo, quòd certis incerta*

præponeret. Ubi cum *ly non rectè* idem sit, ac non licitè (neque enim dubii valoris Augustini tempore fuit baptisimus à Donatistis, seu hæreticis susceptus) verba ipsius *vel eo solo*, univèrsalem continent probationem, in omni dubio de licito, etiam necessitate mediæ ad salutem non necessariò procedentem. In omni (inquam) dubio, etiam probabili: neque enim responsonem suam fundat in eo quòd improbabile sit, baptisimum extra Catholicam Ecclesiam licitè suscipi, sed in *eo solo*, quòd in rebus ad salutem pertinentibus, grave peccatum sit, certis incerta præponere. Cum enim dicit, *vel ex eo solo* perinde esse ac si dicat, etiam si contingat omnem aliam causam abesse, ea sola sufficit ad ipsum de gravi peccato arguendum, quòd in dubio, salutem animæ concernente, certis incerta præponat. Unde cap. 5. univèrsaliter & absque exceptione concludit: *Accipere itaque in parte Donati, si incertum est esse peccatum* (id est si dubium est de illicito) *quis dubitet certum esse peccatum?* Cum certum sit, quòd pro incertis à certis non sit recedendum. 30. q. 5. in fine.

179 Idem argumentum prosequitur Augustinus l. de fid. & oper. c. 19. his verbis: *Qua manifesta sunt impudicitia crimina, omnino à baptisimo prohibenda sunt... Qua autem dubia, omni modo cavendum est, ne fiant tales conjunctiones* (de quibus dubium est, an futuræ sint legitimæ) *quid enim opus in tantum discrimen ambiguitatis capere mittere?*

180 Et idipsum confirmat l. 10. de Trinit. c. 10. cum ait: *Qui dubitat, judicat non se remorè confentire oportere*: qui ergo verè & propriè dubitat (qualiter dubitat, cui æquè probabiliter apparet, rem esse illicitam, atque licitam) judicat se non posse prudenter facere rem, de qua taliter dubitat: cum nequeat prudenter fieri, quod non potest prudenter judicari, seu confentiri esse licitum.

181 Eundem denique perpetuum Ecclesiæ sensum demonstrat traditio Veterum de necessariò confitendis mortalibus dubiis, dum utique probabiliter quis dubitat, an peccatum, quod commisit, mortale sit an veniale; an turpi confenserit cogitationi, &c. Totius namque Ecclesiæ usus & praxis ejusmodi docet confitenda, ut fatetur Caramuel Theol. fundam. pag. 684. quòdque omnes hucusque *Aucthores ita docuerunt*. Ita nominatim S. Thomas q. 6. Joannes de Friburgo in Summa lib. 3. tit. 34. q. 79. Lochmaier in Parochiali Curatorum c. 4. noster Joannes Beets in explicat. Decal. pag. 69. Idque contra Lutherum tantà confensione; tamque asseveranter senserunt Doctores Catholici, Roffensis, Eckius, Latomus, Bellarminus, &c. ut contrarium dogma Lutheri rejecerint, velut *pestem animarum*, velut *toxicum Sacramenti pœnitentiæ*, velut *non parvum errorem*, &c.

182 Sed quam ob causam, seu rationem, confitenda mortalia dubia usus & praxis Ecclesiæ, Catholicorumque Doctorum sensus com-

munis ostendit? Quia (ait S. Thomas) *qui aliquid committit vel omittit, in quo dubitatur esse peccatum mortale, peccat mortaliter discrimini se committens. Et similiter periculo se committit, qui de hoc, quod dubitatur esse mortale, negligit confiteri*. Eandem rationem dat S. Bonaventura: *quia qui dubitat probabiliter, utrum sit mortale, si non pœnitet sicut de mortali, discrimini se exponit*. Et Joannes de Friburgo: *quia alias periculo se committit, si negligit confiteri: sicut etiam mortaliter peccat, qui aliquid committit vel omittit, in quo dubitatur esse peccatum mortale*. Et Lochmaier: *quia si peccator non pœnitet de illo, sicut de mortali, discrimini se committit*. Et idè debet confiteri. Et Roffensis in refut. a. 8. qui sequitur Lutheri sententiam, *magno discrimini seipsum exponit*. Et Joannes Eckius l. 3. de pœnit. c. 11. pag. 85. *quia optima est Theorica: exponens se periculo peccati mortalis, peccat mortaliter. Et quod dici solet: agere incertum, & dimittere certum, in materia morali, est mortale... docuit hoc Sapiens Eccli. 3. qui amat periculum, peribit in illo. Cum ergo aliquis habet dubium probabile, an actus sit peccatum, non debet se exponere periculo, illud occultando*. Et Latomus ad art. 3. Lutheri c. 3. *quia in tali dubio non confitens, amat periculum, contra illud Eccli. 3. qui amat periculum, &c. Tota ergo Antiquitas tradidit, confitenda mortalia, etiam positivè, seu probabiliter dubia, quia in ejusmodi dubio non licet exponere se periculo; adeòque tutius est eligendum. Per consequens tota Antiquitas tradidit in dubiis etiam probabilibus tutius esse eligendum. Quod & amplius constat ex dictis cap. 14. Unde Vasquez 1. 2. disp. 65. c. 3. *Existimo* (inquit) *absque controversia esse debere, quoties dubitatur, an sit lex aliqua; an non, & non solum agitur de periculo peccandi, eligendam esse partem tutiorem... Sanè in hoc casu nullum ex Scriptoribus Scholasticis inventi, qui oppositum asserat*.*

CAPUT XVIII.

Eadem veritas probatur multiplici ratione.

PRima ratio est, proximè insinuata à Majoribus nostris: non licet exponere se morali periculo faciendi illicitum. Hoc autem facit, qui in æquali dubio, an hoc sit vel non sit illicitum, partem non eligit tutiorem. Ubi enim morale dubium de illicito, ibi morale periculum. Quisquis igitur tunc non eligit quod tutius est, sed hoc facit, de quo moraliter dubitat an non sit illicitum (de quo moraliter dubitat, qui æquè probabile argumentum habet de illicito, quàm de licito) exponit se morali periculo faciendi illicitum. Maximè cum nullum ex reflexis principis Probabilistarum ipsum certificet contra morale dubium & periculum, uti constabit ex dicendis cap. 26. 27. 28. 29. & 30.